

معاون اول رئیس جمهور:

دولت برای شرایط خاص برنامه دارد

معاون اول رئیس جمهور با بیان اینکه دولت برای شرایط خاص برنامه دارد و حکمرانی در شرایط خاص تدوین شده است، گفت: ما داوطلب جنگ و بازگشت تحریم‌ها نیستیم و در صورت اجرایی مکانیسم ماشه پیش‌بینی‌های اقتصادی صورت گرفته است.

اروپایی برای بازگرداندن تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل، اظهار کرد: ملت و دولت‌های ما در مقابل تحریم‌های ظالمانه غرب عملکرد خوبی داشتند. البته ما داوطلب بازگشت تحریم‌ها نیستیم و امیدواریم کشورهای اروپایی حداقل تعقلی به کار بسته و از تجربه مقابله با نظام و مردم ما درس بگیرند.

بنا بر روایت ایسنا، معاون اول رئیس جمهور خاطرنشان کرد: آلمان در دوران جنگ تحمیلی هشت ساله، تأمین‌کننده سلاح صدام بود و انگلیس و فرانسه هم در تجهیز دشمن ایران نقش داشتند اما آن‌ها چه دستاوردی کسب کردند؟ آن‌ها هشت سال از رژیم صدام حمایت کرده و نتیجه آن را هم مشاهده کردند. آن‌ها اکنون نمی‌خواهند از این تجربه استفاده کرده و از راهی که هیچ نفعی برای آن‌ها ندارد بازگردند.

وی تأکید کرد: نظام، دولت و مردم در برابر برنامه سه کشور اروپایی برای بازگشت تحریم‌های شورای امنیت آمادگی کامل را دارند. دولت چهاردهم از ابتدای شروع به فعالیت خود برای شرایط خاص برنامه‌هایی را تدوین کرده البته مبنای ما این است که کشور باید در شرایط عادی اداره شود اما در کنار این شرایط عادی ما برای شرایط خاص به ویژه در زمینه اقتصادی هم برنامه داریم که در قالب این برنامه‌ها بسته‌های معیشتی و خاص دیده شده است.

یادداشت

علی محمدزاده

لطفاً زاویه دید خود را نسبت به ماشه تنظیم کنید

تفاوت تصویر ماشه از پشت میز تا کف بازار!

در هفته‌های اخیر و به‌طور خاص در چندروز گذشته شاهد سونامی اظهارنظرهای مختلف ومتفاوت و البته متناقض در باب اثرات اجرایی شدن مکانیسم ماشه و بازگشت تحریم‌ها بوده‌هستیم. عداي به استدلالت این‌که چون سال‌هاست کشور در حالت تحریم قرار دارد، معتقدند اضافه شدن تحریم‌های قبلی تأثیری در رویه موجود نخواهد داشت و با آن‌کا به روش‌های ابداعی دور زدن تحریم‌ها تمامی اثرات مکانیسم ماشه خنثی می‌شود.

برخی دیگر معتقدند با اجرایی شدن این مکانیسم عملاً بخش قابل توجهی از تعاملات تجاری، پولی و بانکی کشور با جهان قفل شده و شاهد اثرات مخربی بر اقتصاد کشور خواهیم بود.

اما آنچه مسلم است شهروندان عادی که در حال گذران روزمره زندگی خود هستند و شاید حتی نخواهند بداندند مکانیسم ماشه چیست و از مباحث فنی اقتصاد کلان فراری باشند، تنها یک چیز را ملاک بهبود یا خرابی اوضاع می‌دانند و آن زمانی است که برای خریدهای روزانه منزل خود قرار است مبلغی را پرداخت کنند.

به تعبیر عامیانه‌تر مکانیسم ماشه برای یک کارمند و کارگر با هر بار خرید قابل لمس است. اینکه هنوز موعد رسمی اجرای این مکانیسم نرسیده؛ اما قیمت‌ها در بازار داخلی به استقبال آن رفته و دلار و طلا ماشه قیمتی خود را کشیده‌اند و به تبعیت از آن، قیمت لوازم خانگی، قطعات خودرو و سایر اقلام مصرفی هم استارت گرانی را زده‌اند، نه‌نیاز به دانش اقتصادی دارد و نه تفسیر و برداشت غیر واقعی محسوب می‌شود. حقیقت زمانی تلخ‌تر می‌شود که بخوایم نگاهی به تجربیات گذشته در موضوعات مشابه داشته باشیم؛ به‌طور مثال وقتی بالاترین مقام اجرایی کشور همین تحریم‌ها را به‌سخره می‌گرفت و آن را کاغذ پاره می‌دانست؛ اما در مدت چند هفته دلار از خواب بیدار شد و به دنبال آن شاهد جهش قیمتی در تمامی حوزه‌ها بودیم و در کمتر از ۲۰ سال افزایش قیمت برخی از کالاها را دیگر نمی‌توان به‌واحد درصد اعلام کرد و باید بگوییم چنده برابر شده است.

در ناک‌اتر اینکه هیچ‌گاه شاهد بازگشت قیمت‌ها حتی پس از کاهش قیمت دلار در چنین مواقعی نبودیم و گویی قیمت در اقتصاد کشور ما خیابانی یک طرفه است که تنها اجازه حرکت به سمت گرانی را دارد و بی‌تردید همین حافظه تاریخی شهروندان و بسیاری از اقتصاددانان و جامعه‌شناسان موجب شده در این روزها از اثرات سنگین بازگشت تحریم‌ها سخن بگویند. حال تصور کنید در جامعه‌ای که پول ملی آن در برابر ارزهای خارجی هیچ سپر دفاعی ندارد و شهروندانش قرار است با درآمد ریالی به جنگ هزینه‌هایی بروند که از دالر دستور می‌گیرند، مدیر یا صاحب منصبی با قاطعیت بگوید بازگشت تحریم‌ها هیچ اثری نخواهد داشت، چه حسی به کارگر و کارمندی دست می‌دهد که برای خرید ثابت روزانه منزلش در یک هفته اخیر هر روز بیشتر از روز گذشته پول پرداخت کرده و باور دارد حقوق دریافتی‌اش در بهترین حالت تانیمه ماه کفاف زندگی‌اش را می‌دهد. با تمام این اوصاف و قبول این نکته که برخی از افراد صاحب‌نام به دلایل مختلف و حتی از منظر اظهار توانمندی در برابر دشمنان خارجی نباید از موضع ضعف حرف بزنند؛ اما این نباید به معنای نادیده گرفتن کل حقیقت و انکار مطلق همه چیز باشد؛ چرا که به استناد همان تجربیات گذشته و خاطره تلخ شهروندان از سیاه و سفید دیدن مطلق موضوعات با چنین اظهارنظرهایی بیشتر از پیش دچار نگرانی و ارتکاب رفتارهای حیوانی در بازار می‌شوند که به‌تشدید شرایط بحرانی بازار منجر خواهد شد.

بر همین اساس به تعدادی از این صاحب‌نظران توصیه می‌شود لطفاً این بار وارد فضای خاکستری (واقعی) میان دو دیدگاه سیاه و سفید مطلق نشوید و زاویه دید خود را نسبت به مکانیسم ماشه تغییر دهید. اگر باور کنید یا نه، روغن نباتی در همین چند هفته بیش از ۱۰۰ هزار تومان گران‌تر شده، برنج ایرانی که هیچ، برنج پاکستانی مرغوب هم دیگر از لیست خرید بسیاری از خانواده‌های قشر ضعیف جامعه حذف شده و با چنین اظهارنظرهای متناقض با اتفاق‌های کف بازار، تنها رسوب بی‌اعتمادی در ذهن شهروندان قطورتر می‌شود و هزینه‌های اعتمادسازی به مراتب بیشتر از هر چیز دیگری خواهد بود.

سید حسین حسینی | این روزها دولت برنامه‌های متعددی برای مقابله با مکانیسم ماشه ارائه کرده است؛ از وزارت خارجه تا وزارت بهداشت و درمان. اما میزان موفقیت این برنامه‌ها به توان وزیران و بدنه اجرایی دولت بستگی دارد، در غیر این صورت ممکن است صرفاً در حد شعار باقی بماند. همزمان، رئیس‌جمهور امروز سفرش به نیویورک را برای حضور در هشتادمین نشست سالانه مجمع عمومی سازمان ملل آغاز می‌کند. آن‌هم در حالی که پیش از عزیمت، فضای سیاسی کشور تحت تأثیر برخی دوقطبی‌سازی‌ها از سوی جریان‌های اصلاح‌طلب و اصول‌گرا قرار گرفته است. برخی معتقدند رئیس‌جمهور به هر قیمتی شده از فرصت حضور در نیویورک برای آغاز مذاکره مستقیم با آمریکا استفاده کند و برخی به رئیس‌جمهور هشدار می‌دهند چشم امید به رایزنی در نیویورک نداشته باشد.

عباس سلیمی نمین، مدیر دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران در گفت‌وگوی اختصاصی با قدس به بررسی دو مسئله توان دولت در مواجهه با مکانیسم ماشه و نیز پیامدهای سیاسی سفر رئیس‌جمهور پرداخت.

■ آقای دکتر، این روزها اخبار مربوط به تحریم‌ها و مکانیسم ماشه بسیار پررنگ شده است. آیا دولت برنامه جدیدی برای مقابله با این تحریم‌ها دارد، یا همان سیاست‌های گذشته ادامه خواهد یافت؟

تحریم‌ها همواره وجود داشته و سیاست‌های دولت ایران برای مقابله با آن‌ها مستمر بوده است. بزرگ‌نمایی تحریم‌ها و القای دشواری بیش از واقعیت، صرفاً جنبه تبلیغاتی دارد و نباید مردم را گمراه کند. ما با یک مسئله عادی مواجه هستیم نه یک بحران جدید.

واقعیت اینکه تحریم‌ها پدیده‌ای جدید برای کشور ما نیست. ما پیش از این هم با تحریم‌های سخت مواجه بوده‌ایم و تبعات آن را مدیریت کرده‌ایم. تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل نیز اجباری نیستند و تنها توصیه‌هایی به کشورها ارائه می‌شود. بنابراین در فرایند

مدیر دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران در گفت‌وگوی اختصاصی با قدس:

دولت پزشک‌یان می‌تواند از پیِ مکانیسم ماشه بریاید

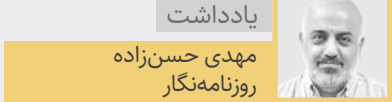

موفقیت دولت بستگی مستقیم به توان وزیران و بدنه اجرایی دارد. اگر وزیران و بدنه دولت توانمند باشند، برنامه‌ها عملیاتی خواهد بود، در غیر این صورت، این اقدام‌ها ممکن است صرفاً در حد شعار باقی بماند

مکانیسم ماشه بنا نیست اتفاق تازه‌ای بیفتد. جامعه باید این مسئله مهم را بداند. مواجهه با این مسائل برای ما تازگی ندارد و طبیعتاً دولت هم همان سیاست‌های گذشته، یعنی بهره‌گیری از روابط چندقطبی و کاهش اقتدارگرایی غرب را ادامه خواهد داد. آنچه غرب و برخی جریان‌ها تلاش می‌کنند، بزرگ‌نمایی این موضوع به منظور القای دشواری و اضطراب غیرواقعی است که البته تا حدودی هم در این امر موفق شده‌اند؛ اما واقعیت این است که ما با یک مسئله جدید مواجه نیستیم.

■ شماری از چهره‌های دولت از برخی برنامه‌های عملی برای مقابله با پیامدهای بازگشت تحریم‌ها خبر داده‌اند. شما توان دولت برای اجرایی‌سازی برنامه‌ها و بی‌اثر کردن بازگشت تحریم‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

موفقیت دولت بستگی مستقیم به توان وزیران و بدنه اجرایی دارد. اگر وزیران و بدنه دولت توانمند باشند، برنامه‌ها عملیاتی خواهد بود، در غیر این صورت، این اقدام‌ها ممکن است صرفاً در حد شعار باقی بماند و شکل عملیاتی مؤثری پیدا نکند. البته در مورد شخص آقای پزشک‌یان باید بگویم که وی صداقت و توانمندی بالایی دارد و قوت‌های او بسیار بیشتر از برخی ایرادهایی است که به ایشان وارد می‌شود. این درباره خود رئیس‌جمهور است اما اجرایی‌سازی برنامه‌ها صرفاً به دست رئیس‌جمهور انجام نمی‌شود و بدنه دولت در آن نقش مؤثری دارند. کنار این‌ها فضای جامعه هم باید فضای همدلی باشد. اگر فضای جامعه و فضای سیاسی، فضای همدلی نباشد، پیشبرد این برنامه‌ها سخت خواهد شد.

یادداشت

مهدی حسن‌زاده

روزنامه‌نگار

مذاکره با ترامپ در نیویورک؛ آری یا نه؟

رئیس‌جمهور در حالی امروز برای شرکت در مجمع عمومی سالانه سازمان ملل راهی نیویورک می‌شود که برخی فعالان سیاسی و رسانه‌های منتسب به یک طیف سیاسی، توقعاتی آرمانی از دیدار پزشک‌یان و ترامپ در حاشیه این اجلاس مطرح می‌کنند که بیش از مطالبه‌ای دیپلماتیک، نوعی رؤیافروشی سیاسی است.

اگر به آنچه در این سال‌ها در زمینه مسئله هسته‌ای و مذاکرات رقم خورده نگاهی بیندازیم، می‌بینیم در این فرصت ۲۲ساله، از توافق سعدآباد در سال ۸۲ تا توافق ایران و آژانس در شهریور امسال، روند عمومی حاکم بر دیپلماسی هسته‌ای ایران، تعامل و تلاش برای توافق و پذیرش محدودیت‌ها در ازای رفع تحریم‌ها بوده است. با این حال، آخرین پرده از تلاش برای احیای توافق به شکلی که اطمینان درباره برنامه هسته‌ای ایران ایجاد و تحریم‌ها نیز رفع شود در مذاکرات ایران و آمریکا در ابتدای سال جاری تا اواخر بهار امسال دنبال شد، اما حمله اسرائیل و همراهی آمریکا با این حمله، موجب بر هم زدن میز توافقی شد که ترامپ یک

نزدیک کند تا موضع انتقادی نسبت به خود را کاهش بدهد؛ وگرنه به هیچ وجه نیروهای تندرو اصلاح‌طلب، او را قبول نداشته و ندارند.

تندروهای جناح اصول‌گرا تصور می‌کنند می‌توانند از اختلافات داخلی بهره‌برداری و موقعیت خود را در انتخابات آتی تقویت کنند. این اقدام‌ها نه تنها علیه مصالح ملی است، بلکه فرصت را به دشمن می‌دهد تا از ضعف‌های داخلی سوءاستفاده کند. شایسته این گروه‌ها نیست که مصالح کشور را خرج مصالح جناحی خود کنند.

در این وضعیت که دولت از هر دو طرف تحت فشار است، کار برای اجرای سیاست‌ها سخت می‌شود. دولت باید حمایت عمومی و حزبی بیشتری دریافت کند تا بهتر بتواند برنامه‌هایش را پیاده کند. این در حالی است که عموم جامعه معتقد است قوت‌های شخص آقای پزشک‌یان و دولت ایشان، بیش از محدودیت‌هایش است.

■ این محدودیت‌هایی که دولت با آن مواجه است محدودیت مذاکره مستقیم با آمریکا را هم شامل می‌شود؟

تجربه تاریخی نشان می‌دهد مذاکرات از سمت طرف ایرانی هیچ وقت محدود نشده است و دولت ایران اعلام کرده مذاکره می‌تواند صورت بگیرد، البته در چارچوب اصول ملی و امنیتی. تلاش برای القای محدودیت یا تحقیر دولت، غیراصولی و غیرمنطقی است، اما کسانی که پیشنهاد مذاکره مستقیم در سطح رؤسای جمهور را داده‌اند، واقعیت وضعیت بین‌المللی را در نظر نگرفته‌اند. البته منطقی‌تر این است که بگوییم می‌دانند وضعیت بین‌المللی چطور است اما باز هم به خاطر برخی منافع، ایده‌شان را تکرار می‌کنند. در واقع هر کس اندک تجربه‌ای در عالم سیاست داشته باشد، می‌داند ترامپ و دولت‌های مشابه، پاسخ مناسبی به این ایده‌ها نخواهند داد.

■ با این حساب و با توجه به فشارهای داخلی، آیا شخص مسعود پزشک‌یان برنامه‌ای برای مدیریت این سفر و مذاکرات آن‌آند؟

آقای پزشک‌یان صداقت و توانایی قابل توجهی دارد و این یکی از سرمایه‌های مهم او است. اگرچه پشتیبانی حزبی اصلاح‌طلبان از وی کامل نیست، اما قوت‌هایش بسیار بیشتر از محدودیت‌ها و ایرادهایش است. او توان مدیریت داخلی و خارجی را دارد و باید تقویت شود.

آقای پزشک‌یان تجربه کافی در مدیریت مسائل داخلی و خارجی دارد. او در گذشته با کشورهای منطقه و جهان تعامل داشته و در مذاکرات منطقه‌ای و بین‌المللی عملکرد مناسبی داشته است. صداقت و تعهد او به منافع ملی، یک سرمایه بسیار مهم است که می‌تواند در شرایط کنونی کشور به ویژه در مجمع عمومی سازمان ملل مؤثر واقع شود.

بنابراین همه ما باید در مسیر حمایت از دولت گام برداریم تا بتواند برنامه‌های خود را به درستی اجرا کند. البته دشمنان خارجی همیشه در کمین بوده و به دنبال بهره‌برداری از هر ضعیفی هستند. اگر اختلافات داخلی افزایش یابد، فرصت‌های سوءاستفاده برای دشمنان بیشتر می‌شود. در چنین شرایطی وحدت ملی و پیروی از زهنمودهای رهبری معظم اهمیت حیاتی دارد. کسانی که اختلاف‌افکنی می‌کنند، یا نادان هستند یا هدایت شده‌اند و در هر دو صورت به منافع ملی ضربه می‌زنند. باید وحدت ملی حفظ شود و همه در مسیر تقویت دولت گام برداریم. شناخت موقعیت واقعی کشور و پیروی از رهبر معظم انقلاب، کلید موفقیت است. اختلافات داخلی نباید فرصتی برای دشمنان فراهم کند. ما امروز در شرایط حساسی قرار داریم و باید هوشمندانه عمل کنیم تا منافع ملی حفظ شود. حمایت از رئیس‌جمهور و اقدام‌های او به ویژه در عرصه بین‌الملل، جزو همین هوشمندی است.

سوی آن ایستاده بود و بعضاً حتی با خوش‌بینی از توافق با ایران سخن می‌گفت. در حقیقت این هجوم دقیقاً وسط مذاکرات ایران و آمریکا رخ داد و آمریکایی‌ها از سر میز مذاکره، با بمب بر سر تأسیسات هسته‌ای کشورمان حاضر شدند.

اگرچه واضح است دیپلماسی و مذاکره را باید به عنوان ابزاری دید که نباید هیچ‌گاه کنار گذاشته شود، اما انتظار می‌رود توصیه به مذاکره در سطح رؤسای جمهور دو کشور، آن هم پس از حمله مستقیم ایالات متحده به جمهوری اسلامی ایران و حمایت قاطعش از رژیم صهیونیستی، با تدبیر و تأمل بیشتری همراه شود. در حقیقت اگر همواره در دوره حضور رئیس‌جمهور در مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک، مطالبه دیدار رؤسای جمهور ایران و آمریکا مطرح می‌شود اما انتظار می‌رود این مطالبه در فضای واقعی ابتدای مهر ۱۴۰۴ که جنگ ۱۲ روزه با حمایت و همراهی آمریکا علیه کشورمان رقم خورده است و حتی اروپایی‌ها نیز سیاست فشار و ماشه‌چکانی را در پیش گرفته‌اند، واقع‌بینانه‌تر باشد و با این ملاحظه همراه شود که آیا اساساً دعوتی به مذاکره از سوی آمریکایی‌ها صورت گرفته است؟ آیا تضمینی درباره اجتناب از حمله به کشورمان در دوره مذاکره و پس از توافق وجود دارد؟ آیا پس از حمله نظامی و ماشه‌چکانی دیپلماتیک، می‌توان چنین تصویر آرمانی و رؤیایی ترسیم کرد که میز مذاکره‌ای در نیویورک چیده شده و رؤسای جمهور دو کشور بر سر آن نشسته‌اند؟